

17 (1169)-сон 30 апрель 2014 йил

Газета 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

жамият

ҚАРИНДОШДЕК
ҚАДРДОН

2

Оролмирзо Саферов,
Ўзбекистон халқ ҳофизи:
**ТАБИБ ЎЗИМИЗ,
ҲАБИБ ЎЗИМИЗ!**

4

ЯССИ ТОВОНЛИК

5

**СОЧГАН — СОВУРДИ,
СОЧМАГАН —
СОВФА ҚИЛДИ**

8

Мухаммадкарим ШОМУРОДОВ
сурат-лавҳаси.

Күш тилида «сўзлашиш» сирлари

“Оила ва жамият”

газетасини ўз оиласининг яна бир ҳақиқий аъзоси сифатида қадрлаб, биз билан ҳам-фирк,
ҳаммаслак бўлиб келаётган муҳтарам муштариylар!

Унутманг, севимли газетанингизга йил бўйи обуна
бўлишингиз мумкин.

Индекс — 176

ҲИКМАТ

Умиди тўғри бўлганлар-нинг иши ҳам тўғри бўлади, кўзгуда бор нарсанинг акси кўринади-да.

Faafur Fuolom

"Софлом авлод учун" халқаро хайрия фонди ташаббуси билан биргалиқда мамлакатимиздеги бемор ва ногирон болаларни соғломлаштиришда катор лойхаларни амалга ошириб келмоқда. Шу мақсадда республика маздаги 50 нафар туғма юрак нұксони аниқланған болалар Тошкент педиатрия тиббият институты клиникасыда Жаңубий Корея Республикасынинг "Junior Chamber International - JCI" ва ЧА университети кошидаги "Bundan Cha" гостилигининг малакали шифокорлари томонидан чукур-

лаштирилган тиббий күрікдан ўтказилди. Текширувтардан сүнг хасталиги оғир деб топилған болалар юртимиз ва Кореядаги нуғузли клиникаларда соғлом-

корлар болада тұрма юрак нұксони борлығини, бундай хасталик йиллар давомида яширин ривожланиб, кейинчалик бирор нохушпик көлтириб чиқаришиның ай-

тиши да туғуруқхонадан чиққаным издан

лаштирилиши белгиланған. — Исломбек ҳозир 4 ёшға тұлди, — дейди тошкентлик Мухина Вахидова. — Үтуғуруқ пайтида ортиқча шикастларсиз дүнёға келған бұлса-да, ранги күкимтір зәді. Бунинг сабабини сұраганимда шифо-

кеин малакали шифокорларға күрсатишимиз маслаҳат беріши. Мана бугун шифокорлар күргігідан ўтиб, насиб этса, фонднинг беминнат күмәгі билан фарзандим соғайиб кетишига ишонаман.

Үз мұхбири

САХОВАТ ЙҮЛИДА

Эсімда, бундан бир неча йил илгари Сафия Күчкорова Үзбекистон Хотин-қизлар күмітаси томонидан ташкил этилған "Мукаррама аәл" тағловининг республика босқичи голибаси бўлған зәді. Ўшанда оддиги одамларнинг бу камтарин шифокор аәл шаъннiga айттан самимий мулоҳазаларини эшитиб, ич-ичимдан ҳавас қилинган.

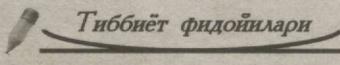
Ана шундай дил изҳорларидан айримларин көлтираман:

"Тўрт фарзандим ҳам Сафия опанинг ёрдами билан дунё юзини кўрган. Кўришиб қолсак, болаларимга сизларнинг иккичи онангиз, дейман мактаб" (Бўритош, Макрид қишлоғидан).

"Сафия опа — менинг ҳалоскорим. Томиримда энг оғир дамда сиз берган қон оқаёттанини эсласам, вужудж жирилаб кетади" (Замира, Ҳаловат қишлоғидан).

Паландаралик Карима эса ҳар сафар Сафия опа ҳақида тилидан бол томиб сўзлайди ва ўз кўли билан ёзган ташак-

Тиббиёт ғидойилари

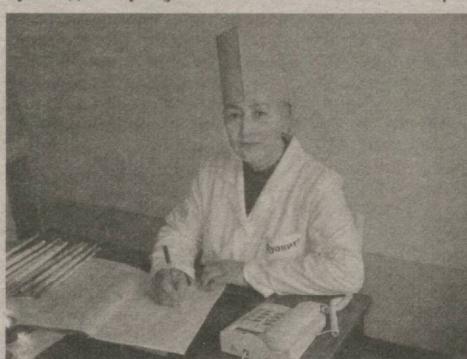

кўрсатиш, тиббий күрікдан ўтказиш ишларини ташкил этди. Туғиши нисбий ва катый мағнинг аёлларни түбуруқдан четлаштириш борасида тарғибот ишларни олиб борди. Шифохона таркибида 50 ўринли түбуруққа тайёрлов ве реабилитация бўлимларини ташкил этиши, түбуруқ залларини кўпайтириша бош-кош бўлди. Ўшанди Китоб туман түбуруқхонаси вилоятда биринчи бўлиб ЮНИСЕФнинг "Она болага дўстона муносабатдаги түбурухона" сертификатини кўлга киритган зәді.

Сафия Кўчкорованинг жарроҳ сифатидаги фаолияти ҳам таҳсинга сазовор. У 2005 йилдан бўён туман марказий касалхонаси тез тиббий ёрдам бўлими жарроҳи сифатида йилига 150 га яқин катта-кичик операцияларни амалга ошириб келмоқда. Ўн икки бармоқли ичак яраси, ошқозон яраси тешилиши, ўтқир ичак тикилиши, жароҳат туфайли инничка ичак узилиши ва автоҳолокатлар ортидан рўй берадиган турли оғир жарроҳлик амалиётларини моҳирлик билан бажарыб, юзлаб беморларнинг соғайиб, оёққа туришига ёрдам бермоқда.

Сафия опа фаол жамоати сифатида ҳам кўпигина ишларни амалга ошириди. У 30-Қайнарбулоқ сайлов оқругидан вилоят қенгаси депутати бўлди. Туман хотин-қизлар күмітаси ҳаётда ҳам фаол иштирок этиб, аёллар ўртасида тиббий саводхонликни ошириш максадида бормаган қишлоқ ва маҳалласи қолмади. Кўплаб аудиторияларда қиз болани оиласлави ҳаётта тайёрлаш, кўкрак сутининг аҳамияти, яқин қариндошлар ўртасидаги никоҳларнинг салбий, аянчли оқибатлари ва бошқа мавзуларда чиқишилар килди, видеороликлар тайёрлади. У тумандаги энг наумунал оиласардан бирининг бекаси сифатида турмуш ўртоғи Холмуруд акаба билан беш фарзандни тарбиялаб, барчасини олий маълумоти қилиб, ҳаётда, оиласа да ҳамиятда ўз ўринларини топишила рига йўл кўрсатди.

Сафия Кўчкорованинг Андикон тиббиёт институтини тутатиб, шу олий ўқув юрти қошидаги жарроҳлик клиникасыда интернатурани ўтаб, Китоб туман марказий касалхонасида иш бошлаганига кам змас, киря йилдан ошди. Абдулла Ҳамроқулов, Шароф Зарипов, Мухсин Ахмедов, Шоди Бобомуродов, Ибод Абдулаев кабинетлиши шифокорлардан иш ўрганди. 19 йил жарроҳлик бўлимида фаолият кўрсатди.

Кўрномани кўрсатиб, "Илтимос, менинг миннатдорчиллик хатимин бирон газетага юборинг", деб ҳоли-жонимга кўймайди. Ногиронлик гурухига чиқариладиган беш бегона аёлни вилоят марказигача етаклаб боргани ва бошқа яхшиликлар кўлганини эслаб, ҳаётда ҳеч кимдан кўрмаган муруватни, одамгарчиликни шу инсондан кўрганини кўзида ўш билан сўзлаб беради.

Сафия Кўчкорованинг Андикон тиббиёт институтини тутатиб, шу олий ўқув юрти қошидаги жарроҳлик клиникасыда интернатурани ўтаб, Китоб туман марказий касалхонасида иш бошлаганига кам змас, киря йилдан ошди. Абдулла Ҳамроқулов, Шароф Зарипов, Мухсин Ахмедов, Шоди Бобомуродов, Ибод Абдулаев кабинетлиши шифокорлардан иш ўрганди. 19 йил жарроҳлик бўлимида фаолият кўрсатди.

1993 йилдан 2005 йилгача Сафия опа туман түбуруқхонаси бош шифокори ва-зифасида ишлаб, ўзини ташкилотчи раҳбар сифатида ҳам намоён қилди. Түбуруқ ёшидаги аёлларга тиббий ёрдам

Лола ЎРОКОВА,
журналист.
Кашқадарё вилояти.

"Софлом авлод учун" халқаро хайрия фонди ташаббуси билан

Ўзбекистон Хотин-қизлар күмітаси фаолиятидан МАЊНАВИЯТ ОИЛАДАН БОШЛАНАДИ

"Софлом бола йили" Давлат

дастурининг 13-бандида оиласа да ўзаро ҳурмат ва меҳр-муҳаббат

мухитини, юксак ахлоқий ва маъ-

навий қадирларни шаклланти-

ришига қаралтилган чора-тадбир-

лар мажмуми амалга ошириш,

шу жумладан, вилоятларда тур-

ли мавзуларда илмий-амалий

конференциялар ўтказиши ху-

сида алоҳида қайд этилган.

Ушбу вазифалардан келиб чи-

қиб, Үзбекистон Хотин-қизлар

күмітаси томонидан ишлаб чи-

қилган жадвал айни пайтда

Корақалпоғистон Республикаси,

вилоятлар ва Тошкент шаҳар

хотин-қизлар күмітасирига

ижро учун йўналтирилган.

Ўзбекистон давлат консерваториясида "Мањнавият оиласадан бошланади" мавзусида ташкил

етилган конференцияда Тошкент

шахрининг 11 та туманидан 475

та маҳалларда фаолият юри-

таётган маслаҳатчилар қатнаш-

ди. Тадбирда Үзбекистон Респу-

бликаси Маданият ва спорт

ишлари, Ҳалқ таълими, Олий ва

ўрта маҳсус таълим вазирилари,

"Оила" илмий-амалий мар-

кази, Тошкент шаҳар Мањнави-

тириб бўлуми, "Камолот" ЙИХ,

Миллий ғоя ва мағкура ил-

мий-амалий маркази, "Маҳалла"

хайрия жамоат фонди масъул

вакиллари иштирок этиши.

— Маҳалла аёллар, айни-

са ёшпаримиз ўртасида ижтимо-

ий мањнавий муҳитнинг аҳамия-

ти оила ва никоҳнинг конуний-

лигини тушунтириш, шунингдек,

битирувчи ёшларимизни иш бил-

лан таъминлаш, эрта түбуруклар

ва эрта түрумшарнинг олдини

олиди маслаҳатчилар фаоллик

кўрсатиб келишишади, — дейди

Ўзбекистон Хотин-қизлар

күмітаси мутахассиси Муҳи-

ба Ҳамидовна.

— Маҳалларда аёллар, айни-

са ёшпаримиз ўртасида ижтимо-

ий мањнавий манъириф тадбир-

лар ҳамда оиласадан зиёд ишлар

тадбирларни тарбиғатида ҳамият

ибодатида ҳамиятни көрсатади.

Тадбирда Үзбекистон Респу-

бликаси Бош вазирининг

ўринбосари, Үзбекистон Хотин-

қизлар күмітаси раиси Элмира

Боситхонова иштирок этиди.

Нигора РАХМОНОВА,
"Оила ва жамият" мұхбири.

Мамлакатимизда аёллар

спортини ривожлантириш, спорт

билан шугулланиши ахолининг

кундаки ҳаёт тарзига айланти-

риш, шу орқали уларнинг согли-

гини асрар-авайлаш борасида

кенг кўлламиш ишлар килинмо-

да. Жумладан, хотин-қизлар

ицасида жисмоний тарбия ва

спортивни кенг оммалаштиришга

алоҳида эътибор қаратилияпти.

Ўзбекистон Миллий универ-

ситети спорт мажмумида "Софлом

аёл — соғлом жамият" шиори

остида спорт тадбири ўтказилди

мода таъкидланғанидек, бу каби

мусобакалар спортини нағис,

аёлларга хос турларини ривож-

лантириш, уларнинг ўз соғли-

гига бўлган масъулларигини кучай-

тиришга хизмат килиади.

Бугунги кунда турли ҳалқаро

мусобакаларда кўплаб спорти

хотин-қизлар голиблики кўлга

киритиб, дунё бўйлаб юртимиз

шарафини муносиб улуғламок-

да. Зулфия Номидаги Давлат

мукофоти совриндорларининг 30

нафари спорт соҳасида эришган

ютуқлари учун ана шундай ну-

фузли мұкофотга сазовор

бўлганликлари республикамиз-

да хотин-қизлар спортига катта

эътибор бериладигининг ўрқин

мисолидир.

Тадбирда Үзбекистон Респу-

бликаси Бош вазирининг

ўринбосари, Республика Хотин-

қизлар күмітаси раиси Элмира

Боситхонова катнаши.

Гулноза БОБОЕВА,
"Оила ва жамият" мұхбири.

МАЪРИФАТ ГЎШАСИ

— "Кимёгар" шахримиздаги намунали маҳаллалар сирасига киради, айни дамда бу маскандаги 2665 нафар ахоли 531 нафар оила бўлиб, эзги ўй-максадлар билан ҳалол мешнат килиб, тинч-тотув яшаб келмоқда, — дейди Чирчиқ шаҳридаги "Кимёгар" маҳалласи раиси Эргаш Атабоев. — Маҳалламиз хонадонлари асосан ховлилардан иборат, шу боюнча бирор мўъжазгина боғ яратилишига эътибор қарратганимиз. Ёши улугларимиз бу ҳақда доим маслахат беришади.

Илм-маърифатга, матбуот нашрларида чиқсан мақолалар, ойнаи жаҳон кўрсатувлари, радиоэшиттиришларга кизиккан кишида бефарқлик, локайдлик хисси бўлмайди. Маънавий-маърифий, ижтимоий-сийёсий йўналишидаги бир катор газета-журналлар билан мунтазам танишиб борамиз. Улардаги дикқатимизни торган материаллар, оила муносабатлари, фарзандлар тарбияси, аждодларимизнинг бокий мероси билан боғлиқ мавзулардаги мақолалар маънавий тарбибот ишларимизда ҳам аскотяпти.

— Маҳалламизда ёшларнинг маънавий-ахлоқий тарбиясига алоҳида эътибор қарратмокдамиз, — дейди диний маърифат ва маънавий-ахлоқий тарбия масалалари бўйича маслаҳатчи Норбуви Қосимова, — "Ораста қизлар" тўғрагидаги 11 нафар айлоҳулини маҳнечасев кизларимиз ўз одоби, маънавияти, фикр ва дунёкараши кенглиги, инсоний фазилатлари билан бошжаларга ибрат бўлишмокда. Ўтган йили "Юртнинг баҳтиёр кизлари" танловини ўюштирганимиз-

да тадбирга келган ота-оналарда катта қизиқиши үйгониб, улар кизлари ва набираларини тўғаракка етаклаб келишиди. Шунингдек, "Тиббий кўрик — баҳт остонасида", "Кариси бор уйнинг париси бор", "Қайнона-келин муносабатлари" каби мавзулардаги давра сухбатларини мунтазам равишда ўтказиб келамиз. Ёшлар ўртасида қадриятларимизни улуғлаш, катталарга ҳурмат, кичикларга иззатда бўлиш туғуларини мустахкамлаш, билим ва зековатли бўлишга интилишларини кучайтириш, уларнинг онгу шууруни турли ёт foялар, "оммавий маданият"нинг салбий таъсиirlаридан асрар-авайлашга картилган тарбибот ишлари ўйлган. Ўкувчи ёшлар учун худудимиздаги 15-умумтаълим мактаби билан ҳамкорликда "Аждодларимизга муносаби ворис бўлайлик", "Ёшлар ва келлаҳак", "Алишер Навоий сабоклари",

"Буюк боболаримизнинг ибратли ҳаёти" каби маънавий-маърифий тадбирларни инглиз тилида ташкил этдик. Маҳалламизда академик лишия ва ўрта маҳсус қасб-хунар коллежи билан ҳам яқин ҳамкорликда иш олиб борилмоқда.

Маҳалла фаолларининг таъкидлашича, бу маскандагиларнинг ҳар бири "Маҳалланинг боласи — менинг болам" маънавий шиорига амал қилишиади. Бунда миллий қадриятларимизга уйғунлик, ўзаро меҳр-оқибат яққол акс этиб турибди.

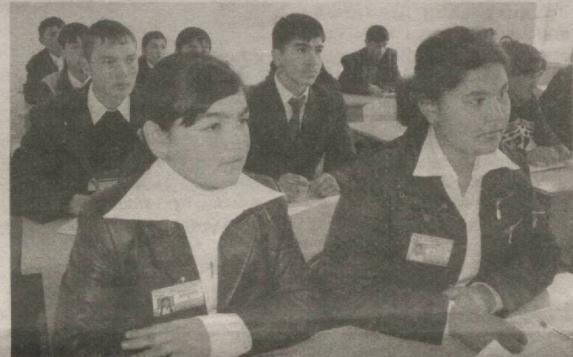
Нигора ЎРОЛОВА,
"Оила ва жамият" мухбири.
Тошкент вилояти.

Бошкудук, Мусоқок, Қиличли, Шўрча, Шўробод, Янгишишлок ва бошқа худудларида яшовчи ёшлар таҳсил олишмокда. Жорий йилда ўкув масканимизни 258 нафар ўғил-қиз тамомлаб, кичик мутахассис дипломига эга бўлади, — дейди директорнинг касбий таълим бўйича ўринбосари Кодир ЎСАРОВ. — Бандлик дастурига биноан битирувчиларимизни иш билан туманинш мақсадида тумандаги ишлаб чиқа-

Ватан маҳалладан бошланади

ҲАЁТИЙ ВАЗИФАЛАР АМАЛИЁТТА

хўжалиги машина ва жиҳозларига хизмат кўрсатиш механизми каби йўналишларда таълим олиб, қасб-хунар ўрганишмокда, — дейди Нуробод саноат қасб-хунар коллежи директори Раббим АЛЛАЁРОВ. — Уларнинг пухта билим олишлари ва ҳар жиҳатдан баркамол бўлиб етишишлари учун барча шаройтлар яратилган. Қуонарлиси, берилиг имкониятларга жавобан ўкувчиларимиз фан олимпиадалари ва спорт мусобақаларида юкори натижаларни кўлга киритиб келишмокда.

Барноҳон ҳамма ҳавас килгулек аҳил оила бекаси, умр йўлдоши билан уч нафар фарзандни тарбиялаб улгайтиришиди. Маҳалла ишларига ҳам камарбаста бўлишга доим вақт ва имкон топадиган бу ибратли оила шижиоати, меҳроқибатлилиги туфайли эл ичидаги ҳурмат-эътибор топган.

— Она табиатимизга мехрим баланд, — дейди самимият билан Барноҳон, — қишлоғимиздаги ҳар бир ниҳол, дөв-даражат юрагимга якин, ён-атрофинг баҳор фаслида янада гўзаллашидан завқланаман. Табиат гўзалигига ҳам саҳоват бор, дегим келади.

Турғунбек МАҲКАМОВ.
Наманган вилояти.

ётди. Муҳими, яна 5 та иш ўрни яратилди, — дейди мазкур фермер хўжалиги раҳбари Барноҳон Мирзамова. — Янги шийлон барпо этилиб, атрофи ободонлаштирилди. Шу билан бирга, ёрдами хўжалик ташкил этилиб, ётиштирилган тухум, гўшт ва сут маҳсулотлари хўжалик аъзоларининг иш жараёнда иссиқ овқат билан таъминлашга ҳам ишлатилиди. Жамоамизда 76 нафар

“ТАҚДИРИМ ЗАМИНГА БОҒЛАНГАН”

дейди уйчилик илгор фермерлардан бири Барноҳон Мирзамова

...Болалик пайтлари ёшиги қизалоқ Барно отасига ёрғашга далаға борарди. Шундай у тупроқ хидорини ўзгача хислар билан англар, ерга меҳр кўйган эди. Йиллар ўтиб, олий ўкув юртнинг иқтисоди йўналишида ўқишини таомомлади ва қадрдон қишлоғида ўз муҳассислиги бўйича фаолият бошлади.

Мустақил юртимизда фермерларга яратилган бекиёс имконлар ташаббускор, фидои дейхонлар катори Барноҳоннинг орзу-мақсадларига ҳам қанот багишлади. Фермер бўлиш истагида у умр йўлдоши, олий маълумотли муҳассис Муҳаммаджон ва укалари билан маслаҳатлашиб, "Маржона-Моҳидил-Ойдин" фермер хўжалигини ташкил этди.

Дастлаб 54 гектар ерда битта трактор билан дейхончилик қилинган бўлса, йилдан-йилга эришилган ютуқлар натижасида айни пайтда 100 гектар майдонда уруғлик пахта ва фалла ётиширилмоқда. Ёш фермерга узоқ йиллар иқтисоди бўлиб ишлаган онаси Майрамонҳон аянинг билим ва тажрибала-

риш корхоналари, турли ташкilotлар билан уч томонла-ма шартномалар имзолади. Ҳозирги кунга қадар 60 нафар битирувчиларнинг хизмат жойлари аниқ бўлган, 150 нафар битирувчимиз ўз бизнесини йўлга кўйиш учун тижорат банкларидан имтиёзли кредит олишига тараффуд кўрмоқда, 5 нафари эса оиласиб юртнинг тадбиркорлик билан шуғулланиш истагини билдирган.

Қуонарли жиҳати, коллежда маҳалла фуқаролар йигинлари билан амалий ҳамкорликни янада мустахкамлашга қаратилган маҳаллалар хафтагида ўтказиш кенг йўлга кўйилган. Мазкур тадбирларга ҳаётий тажрибага эга, кўпни кўрган нуронийлар, эл ардоғидаги инсонлар тақлиф қилиниб, давра сухбатлари ташкил этилаяпти.

Зеро, азал-азалдан халқимиз учун муқаддас бўлмиш оиласи ҳәётимиз таяничи ва суняни, жамиятимизнинг асосий бўғини деб англаш замидри катта маъно мұхассам. Инсоннинг камол топши, ҳалоллик, эзгулик ва меҳрибонлик ҳақидаги тушунчалар, каталарга хурмат туйғуси аввало оиласдан бошланади. Қиши дунёкараши айнан оила мұхитидаги миллый ва умуминсоний қадриятлар руҳида шаклланади. Демак, бу даргоҳда таълим-тарбия олаётган ёшлар қалбида бир дунё орзуласар яшаётни.

Хошим ОРЗИКУЛОВ,
"Оила ва жамият" мухбири.
Самарқанд вилояти.

— Ясси товонлик таянч-ҳаракат аъзозариди энг кўп учрайдиган касалликлардан бирни бўлиб, унда товон таги узунасига ерга тегиб туради. Бу хасталик тугма ёки ортирилган кўринишда бўлади. Ота ёки онада ясси товонлик бўлса, бу болага ҳам ўтиши мумкин.

Янги туғилган чақалоқларда ясси товонлигининг белгилари кузатилмайди. Сабаби, болада маълум вақтгача товон суюклари ҳали котмаган, кўнглинидан иборат, мушак ва пайлар кучсиз, чўзилувчан бўлади. Бу хасталикнинг олдини олишни кичинотин дунёга келган илк ойлардан бошлаган маъкул. Бунинг чуң шифокор кўрсатмасига биноан кунига икки маротаба укалаш, даволовчи машқлар, маҳсус муолажалардан фойдаланилади.

Гоҳида ясси товонлик туғма бўлиши билан бирга марказий асаб ва эндокрин тизимлари фаолияти ҳамда инфекцион касалликлар оқибатидаги эрта ривожланиши ҳам мумкин. Айниқса, энди-

Соглигимиз — бойлигимиз

килиб, буни кун давомидаги чарчоқ натижасида юзага келган, деб ўйлайди-лар. Аммо бу каби нохушликларнинг сабабчиси ясси товонлик бўлиши ҳам мумкин. Сўнгги тадқиқот натижаларига кўра, юриш жараёнда оёқ панхасига тушадиган босим болди, тизза, бўкса, бел ва умуртқа погонаси билан ўзаро боғликлиги иммий исботланган. Ясси товонлик хасталиги билан оғригандаги бўлаларнинг 60-70 фоизида умуртқанинг 80-90 фоизи сунъий толадан тўкилади. Уларнинг афзалиги шундаки, у хонадон эгалари учун узик вақт ҳизмат қиласди. Бундан ташкари, чидамли ва ҳаменбопдир.

Агар бола юрганда тез ҷарчаб колса, “кўтариб олинг”, деб ҳархаша қилас, кечга бориб оёқларида оғриқ сезса, тик турган ҳолатда товонини ерга қандай кўяётганига этибтор қилинг. Товони ичкарига ёки ташқарига кўйшайган бўлса зудлик билан ортопед кўригига олиб боринг. Шифокор — ортопед болангизнинг ёши, касалликнинг дарражаси ва ясси товонликини келтириб чиқарсан асосий сабабларни кирди. Шунинг учун ҳам бундай гиламлар буридориги. Бугунки кунда бундай хусусиятларни афтон гиламларнида кўпроқ учрашиш мумкин.

Эрон гиламларининг кийматини иницијаш учун Катта ёшдаги аёлларда ясси товонлик эркаларга нисбатан 4 баробар кўпроқ учрайди. Бунга аёлларнинг аксарияти баланд пошнали, уч кисми тор оёқ кийим кишиши сабаб бўлади. Бу эса умуртқа погонасида остеохондроз, диск чурраси, радикулит, скolioziga олиб келади. Табиии шароитида касалликнинг олдини олиш учун ўт-ўланлар, тошлар устида, кум ва қаттиқ ерда оёқланган юрилса фойдаланидир.

Шу ўринда айтиш жоизки, ҳомиладор аёлларда ҳомиладорлик даврида вазн ошиши, тизза бўғими ва оёқ-панхаларга оғрилик тушиши натижасида оёқларда шиш, оғрик, веналарнинг варикоз кенгайиши ҳам ясси товонликинг маълум бир даржада ривожланишига олиб келади.

Хозирги кунда ясси товонлик ҳолатини аниқлашда компютер подометриядан кенг фойдаланилмоқда. Ушбу текшириш усули оёқ-панхасидаги патологик ўзғарлишларни аник кўрсатиб бера олади ва тўғри ташхис кўйишига ёрдам беради.

**“Оила ва жамият” мухбири
Барно МИРЗААҲМЕДОВА
ёзиги олди.**

гина мустақил юришни бошлаётган бўлаларда бу хасталикнинг ривожланишига шароит юзага келади. Чунки бу ёшда-

ги аксарият болалар мувозанатни ушлаш максадида оёқларини кенг ташлаб, товонни ички томонга босиб юришади. Касаллик ривожланишиб кетмаслиги учун бир ёшдан сўнг болага оёқ учда юриш, сакраш, панжанинг ташки кисмидаги, товонда юриш ҳамда оёқ тагида таёқча айлантириш каби профилактик машқларни ўргатиш керак.

Оғир юқ кўтириш ва ўта семизлик туфайли оёқка куч тушиши, жуда текис ва пошнасиз учли пойафзал кийиб юриш, болалар церебрал касалликлари, раЖит ҳамда полиомиелит оқибатидаги ҳам юзага келади. Айrim кишилар тизза, бўкса ёки бош оғригидан шикоят

хомиладорлик даврида вазн ошиши, тизза бўғими ва оёқ-панхаларга оғрилик тушиши натижасида оёқларда шиш, оғрик, веналарнинг варикоз кенгайиши ҳам ясси товонликинг маълум бир даржада ривожланишига олиб келади.

Хозирги кунда ясси товонлик ҳолатини аниқлашда компютер подометриядан кенг фойдаланилмоқда. Ушбу текшириш усули оёқ-панхасидаги патологик ўзғарлишларни аник кўрсатиб бера олади ва тўғри ташхис кўйишига ёрдам беради.

**“Оила ва жамият” мухбири
Барно МИРЗААҲМЕДОВА
ёзиги олди.**

АСЛ ГИЛАМ — АСРЛАР “ЯШАЙДИ”

Биласизми?

— Шарқ гиламлари орасида асосан табиии ипдан тўқилган гиламлар машҳур бўлган, — дейди хусусий тадбиркор Алишер МИРЗАЕВ. — Бундай гиламлар буғунки кунда ҳам дунё бозорида қадрланади. Аммо эндиликда ишлаб чиқарилаётган гиламларнинг 80-90 фоизи сунъий толадан тўкилади. Уларнинг афзалиги шундаки, у хонадон эгалари учун узик вақт ҳизмат қиласди. Бундан ташкари, чидамли ва ҳаменбопдир.

Эчки, кўй, тия жунларидан олинган табиии ипдан тўқилган гиламларнинг фойдалари жиҳатлари бисёр. Аввало, унинг нархи Йиллар ўтган сайнин ошиб бораверади. Шу билан бирга ревматизм, бод касалликларини келтириб чиқармайди. Шунинг учун ҳам бундай гиламлар харидориги. Буғунки кунда бундай хусусиятларни афтон гиламларнида кўпроқ учрашиш мумкин.

Эрон гиламларининг кийматини иницијаш учун Катта ёшдаги аёлларда ясси товонлик эркаларга нисбатан 4 баробар кўпроқ учрайди. Бунга аёлларнинг аксарияти баланд пошнали, уч кисми тор оёқ кийим кишиши сабаб бўлади. Бу эса умуртқа погонасида остеохондроз, диск чурраси, радикулит, скolioziga олиб келади. Табиии шароитида касалликнинг олдини олиш учун ўт-ўланлар, тошлар устида, кум ва қаттиқ ерда оёқланган юрилса фойдаланидир.

Шу ўринда айтиш жоизки, ҳомиладор аёлларда ҳомиладорлик даврида вазн ошиши, тизза бўғими ва оёқ-панхаларга оғрилик тушиши натижасида оёқларда шиш, оғрик, веналарнинг варикоз кенгайиши ҳам ясси товонликинг маълум бир даржада ривожланишига олиб келади.

XV асрда тўқилган Исафахон гилами эса дунёдаги энг кимматбаҳо гилам деб ном олган. Ушбу гилам 1928 йили Лондонда 111 миллион 555 мин долларга сотилган.

Буғунки кунда дунёдаги энг катта гиламнинг ўлчами б 6 минг квадрат метрга тенг бўлиб, у Аргентинадаги Мар-дель-Плата оромгоҳидан сақланади.

Энг қадимий гилам Петербург шаҳридаги Эрмитаж музейи экспонатлари каторидан жой олган. Пахмоқ тарзда тўқилган ушбу гилам Олтой ўлкаларидан келтирил-

ган бўлиб, археологларнинг фикрига кўра, икки ярим минг йил аввал яратилган.

● Гиламларни уй шароитида тозалаш учун уни ички томонидан қокиб, юза кисмига туз сепилади. Сўнгра супурни хўлаб, супуриб ташланса, туз колган чанг ва додларни шимиб, гилам янада “ялтиллаб” кетади.

● Сирка томизилган сувга дока ботириб артила, чанглардан тозаланган гиламнинг ранглари янада очилиб, асл ҳолига қтади.

● Гиламдаги қаҳва, чой доғларини глицерин ва сув араплашаси ёрдамида кетказиши мумкин. Бунинг учун 1 литр сувга 1 очи қошик сирка солиб, ушбу араплашма ёрдамида ўша жой тозалаб ташланади.

● Шу томизилган сувга дока ботириб артила, чанглардан тозаланган гиламнинг ранглари янада очилиб, асл ҳолига қтади.

● Гиламларни тозалашда маҳсус воситалардан фойдаланилганига, лойиҳасига, тўқилган ипига ҳамда зичлиигига этибтор бериш лозим. Улар турнж, товус, зоркин каби турфа хил нақшлари билан ажralиб туради.

Яқинда Табриз шаҳрида тўқилган бир метрга бир ярим метр ўлчамили гилам 800 хил тусда жилваланиши билан буғунги кунда дунё ахлини ҳайратга солди. Унинг опти минга тугуни бўлиб, ҳар бир квадрат сантиметрида 400 тадан тугуни бор. Уни табризлик уч акауналар ихтиро килишган.

XVI асрда тўқилган Исафахон гилами эса дунёдаги энг кимматбаҳо гилам деб ном олган. Ушбу гилам 1928 йили Лондонда 111 миллион 555 мин долларга сотилган.

Буғунки кунда дунёдаги энг катта гиламнинг ўлчами б 6 минг квадрат метрга тенг бўлиб, у Аргентинадаги Мар-дель-Плата оромгоҳидан сақланади.

● Кишида кўпчиликка маълум бўлган усууда — гилами қорустига ёйиб кўйиб, супуриб ташланса, губорлари кўтарилади. ● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кишида кўпчиликка маълум бўлган усууда — гилами қорустига ёйиб кўйиб, супуриб ташланса, губорлари кўтарилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади.

● Кўлда тўқилган гиламларни уй шароитида чангларни тозаланганда, уларнинг устки томони эмас, балки тескарисини тозалаш тавсия этилади

КЕЛИННИНГ ЯХШИСИ

...Кишлоқнинг тиниб-тиничмас аёл Шохидга туман марказида яшайдиган Раҳбарой холасиникида туриб даволанадиган бўлди. Касалхона яқин. Муолажаларни олгач, бир зумда холасиникига келди ва шу ерда хордик чиқарди. Кишлоқ шароитига мослашган эмасми, барвакт туришга одатланган. Чолу кампир ҳам саҳармардандаёт ҳовлидағи гимирлаб юришади-ямки, янги келин сира кўришиш бермайди. Бу холатдан Шохидга роса ажабланди.

— Эрталабки юмушларнингизни менга айтаверинг, сизга қарамашман, — деди у холасига. — Биласиз-ку, бизда тонгдаёт янги хәёт ташвишлари бошланади. Сигир соғиш, сут пишириш, ховли-жойни супуриш, тандирга олов ёкиш каби юмушлар бирбирига уланиб кетади. Кекса қайнона-қайнатамга эртароқ дастурхон тайёрламасам бўлмайди. Да-дасини ва болаларни ишга,

пуради, кўчалларга кўшилар уйғонмасидан шакароб сув сепиб қўяди. Хамма келинин мехнатсевар, тарбияли, озода экан деб мақтагани мақтаган. Аслида ўзи хуфёна бажарган ишлари эвзига келин «баракалла» эшигади. Тўйдан сал ўтмасдан бошкоронги экан, деб кўнгли тусаганини муҳайё қилди. Ўглининг хай-хайлashingга қарамай келинни бошига кўтарди. Мана оқибати, кимсан, демайди. Качон қарасанг, ялпайиб ётганинг ётган. Авваллариям шу тириклилиги ўтиб тургани билан энди не ҳасратда олган келининг — кўмакчинг бетингда кўзинг борми дәмай, чўзилиб ётса асабинг бузиларкан-да. Худди ундан бошка жувон бола кўрмагандек. Бажармаган юмушларини келинним бажарди деб, тайёрламаган таомини тайёрлади деб ўғлини кўп алдайди. Боламнинг уйи бузиласин, бу ёмон десаму, уйимга бундан баттари келса, нима киламан, деб чўчиди. Бирок зийрак Шохидага келин ҳаммасини билб олиди.

Шохидага ховли-жойларга бошқача файз киргизди. Ховли сатҳидаги гул-

ўқишига кузатгач, ўзим ҳам хизматга шошиламан. Орада бирров келиб тушлик тайёрлаб кетаман, кейин эса кечки таом, мол-хол дегандек. Куёш қандай чиқиб, қандай ботганини билмай коламиз. Шаҳарликлар бундай ишларга кўнкимаган-да. Мен уйингизда зерикиб кетаяпман...

Ўзидан тиниб-тиничб яшаётган жиянинг Раҳбарой холанинг рости хаваси келди. Яна у яшайдиган кишлоқда шаҳардагидек шароитлари бўлса борми, шу файрати билан рўзгорини янаям обод қиласди-я. «Канийди менинг ҳам шунақа меҳнатсевар ва дилбар келиним бўлса», деган ўй кўнглидан кечди. Аслида ҳам саҳар туриб, хонадонига гойфидан ризқ сўрайдиган фариштадек келини бўлишини орзулаганди.

Аммо мақтаб, танлаб олгани соат миллари саккизга яқинлашганда туради-да, худди бирор маҳбураётгандек, ноилож салом беради. Саломи шунчалар нотабий ва совуқи, жавоб беришгаям оғринисан, киши. Устига-устак на нонушта тайёрлашга ва на эрнинг кийим-кечагини тўғрилашга ошиқади. Аслида унинг бу кадар талтлишига Раҳбарой холанинг ўзиям сабаби. Янги келинни безовта қилмай, деб эрта туриб ховлини ўзи су-

ларнинг яшнаганини-чи, бояшиб тинмай гулларга сув сепади, сўридаги гиламни, тўшакларни ҳар тонг қоқиб-сүқди, ошхоналарни чиннидек тозалайди. Холасининг: «Даволанганинг қаерда қолади, кўй», деганига қарамасдан, пардами, кийим-кечакми, дор-дор кирювади. Неча йилдан бери ўт қаланмай турган тандиргаям «жон» кирди. Кунора тандирга нон ёлади. «Нега тайёр тандир туриб нон сотиб оласизлар, тавба. Келинингиз иссиқина юмшок патир ёспин-а, емайлизларни мазза килиб», деди ажабсини.

Раҳбарой хола бир четда янги келган меҳмондек безаниб, кошини чи-мириб ўтирган келинига зимдан қарайди, унга ба гаплар сирайм ёкма-ётгани килиниб турарди.

— Ёнимизда новвойхона бор, шунга ўрганиб қолганимиз, ташвиш қилиб ўтирамидик.

— Айга буюрмайсиз, кетгунимча тандирингизда нон пишириб турман, кўчанини билан уй нонининг фарки катта, холажон.

Шохидагеттунига қадар тури-турман таомларни тайёрлаб, уларнинг кўнглини олди. Эрталабдан пиширадиган қозон патирига эса Ҳамиджон роса мазза килиб колди.

— Бизнинг маликаларимиз бунақа нарсани умрида пиширолмаса керак, — деди хўрсаниб.

Шохидага тайёрлаган филминди, кулчатой, чўзма лағмон, тандир сомса-

Буни ҳаёт дейдилар

лар бири-биридан мазали эди. Айниқса Карим амакининг суюнганини айтмайсизми...

— Келин, сен ҳам буларни тайёрлаши ўрганиб ол, — дейди шумашайиб ўтирган Вазира гараб. — Умрингдан барака топ, кўлинг дард кўрмасин, Шохидага. Сени келин қилгандарнинг пешонаси тўрт қарич экан-да, бизнини ям сал тарбиялаб кетгин.

Албатта, бу гапларни ўшигтан келини Вазиранинг қовоқлари осилиб кетди. Мен кишлоқи эмасман, дегандек бўялган тирнокларини, калта сочларини силаб нари кетади.

— Келин қийналмасин, деб соғин сигирният сотдик, тандирни ишлатмай қўйдик, — норози оҳонгда дейди Карим ака овозини баландлатиб. — Эй хайронман, мана кисла бўларкан, не замондан бери нон пиширишмайди, сигир борида қаймок килади холанди, энди буям қизикмай қўйди-да. Ўзида қизикши бўлмаса, инсоф бермаса қийин экан.

Шохиданинг мўлажалари туга-гач, кишлока қўйтиди. Чол-кампир уни ду қилюб қолиши.

Орадан анчча вакт ўтиб, Раҳбарой холасининг уйига меҳмонга борди. Ажаблангани, Вазира келин билан ўғли ажралшибди. Шохидага сабабини суриштириб ўтиради. Нимагалигини билади-ку. Ота-онасининг хизматини қилмаган, кўнглига қарамаган хотин эригаям ёкмайди-да. Минг севишган бўлсаям эрнинг кўнгли сөвоб кетибди ва ўғиласини кўзига кўринмабди.

— Қанча насиҳат қилдик, хотининг бир кун тарбияланиб қолар, хозирча бизга сунянид-да, болангни етим қилмагин, деб, — куонади қайнонаси. — «Сизни ва отамнинг хурматини қилмаган, қайнона-нинг оғирини енгил қилмаган, орасира ўйга келган опаларини очиқ чехра билан кутмайдиган тарбиясиз хотин менга керакмас. Боламни эса ташлаб қўймайман, истаса, қолдириб кетсин. Мени кечиринглар, умр йўлдоши танлашда адабибман, сизлар айтган кизга ўйлансан бўларкан», деб оёқ тираб олди... Болам бечоранинг ич-ичдан роса кўнгли қолган экан-да хотинидан.

Энди ўйда худди Шохидага ўхшаган чаққонгина, ширин сўзли Гулноза келин ҳаммажини чинни чирокдек қилиб қайнона-қайнатанинг дуосини олиб яшаётган экан. Ҳа, келин деганлари меҳмонгамас, шу хотондонга бир умрлик сохибаликка келганини юрақдан англаб иш тутса, баҳт уни ҳамиша кафтида кўтариб туради.

Қиссадан хисса шуки, ёш кепинлар, аввали, қайнона-қайнатанинг хурматини қилиб, уларнинг кўнглига қарашиб ҳикмат кўп. Шундай рўзгорда бошқача рух, хуш кайфият, файз киради. Шундагина келинининг қадами кутлуг қелди, деб уларни ҳамма бирдек алқайди. Хонадонга барака ёғилади. Ўз феъл-атворини, қайсарлигини, ўзбўшимчалигини пешлаб, кимлигимни билдириб қўяман, деганлар янглишадилар. Ҳа, ҳар бир келинчак рўзгорда ялқовликка берилиб, қўлидаги баҳт кушини бирор гаబи юборишидан эхтиёт бўлиши кепрек. Шундагина улар янги хонадоннинг ишончли, садоқатли ва доимий бекасига айланадилар.

**Норинисо ҚОСИМОВА,
Сирдарё вилояти.**

Табиат — дорихона

ОТҚУЛОҚ

Баҳорда дастурхонимизни бе забад турувчи кўкатлар орасида отқулоқнинг ҳам алоҳида ўрни бор. Унинг таркибида каротин, С, К, В, витаминлари, антритиковидлар, флавоноидлар, эфир мойи, елим, органик кислоталар, ошловчи моддалар, кальций, магний, темир, фосфор мавжуд.

Халқ табобатида отқулоқ илдизи, барги хамда мева сиадан тайёрланган дамлама ич кетиши, ревматизм, бел оғриги, дизентерия, ўғон ичак яллигланиши, ўн иккى бармок ичаклари касалликлари, бавосил, ичак яраларни даволашда кўлланилади.

Янги ўзилган отқулоқ баргининг шираси кўтири, темиратки ва бошқа шунга ўхшаш яраларга шифодир. Шунингдек, унинг дамламасини ичаклар заҳарланганда, инфекцияларга қарши ичиш мумкин.

■ Отқулоқ климакс пайтида энг яхши во- ситадир. Бунинг учун 1 ош кошиқ куритилган отқулоқ баргини 1 стакан

кайнаган сувга солиб, овқатдан 30 дакика олдин бир стаканнинг учга бўлиб, уч маҳал истеъмол қилиш ло- зими.

■ 1 стакан кайнаган сувга 1 ош кошиқ отқулоқ солиниб, 1 дакика кайнатилади. Сўнг тиндиришга кўйилади. Битта стакан кайнатмани учга бўлиб, овқатдан ярим соат олдин ун маҳал бепуштликни даволашда ичилади.

■ Шу билан бирга отқулоқ бачадон касалликларига ҳам даво. Отқулоқдан дамлама тайёрлаш учун 2 стакан кайнаган сувга 2 ош кошиқ унинг баргидан солинади. Сўнг идиш оғзи ёпилиб, 15 дакика энг паст оловда қайнатилади. Кейин дамлама 4 соат тиндирилади. Дамлама овқатдан ярим соат олдин 3 маҳал ичилса, секин-аста дард чекинади.

Ушбу муолажаларни бажаришдан аввал албатта мутахассис билан маслаҳатлашган маъкул.

Отқулоқни хомиладор аёллар, буйрак касалликлари ва организмда кислота кўпайиб кетиши оқибатида келиб чикадиган ошкорозон гастрити билан оғриган беморлар ейиши мумкин эмас.

ЛАТОФАТ тайёрлайди.

ФОЙДАЛИ МАСЛАҲАТЛАР

Чумолилар мураббо, асал каби ширинликларга яқинлашмаслигини истасангиз идиш четига ўсимлик ёғидан суреб кўйинг.

Замшли оёқ кийимлардаги доғни кетка-зиш учун уни аввал буг устида ушлаб тириб, сўнгра маҳсус шётка ёрдамида тозалаб олининг.

Мева шарбатлари организмда витаминларни нормаллаштиради. Бундан ташкари, апельсин шарбати — қон босими ошганда фойда берса, олма шарбати ақлий заифликдан асрайди.

Ранг-барагн матодаги доғларни кетка-зишда бўялиб кетишидан чўчисангиз, новшадил спиртидан фойдаланинг. У мато сифатини бузмай, доғларни яхши кетказиш хусусиятига эга.

Мутахассислар спиртли ичимликлар бош мияга 6 дақика ичиди заарет етказишини исботлашди. Яна уларнинг таъкидларича қондаги алкоголь қанча кўп бўлса, мияни химоя килувчи бирималар зичлиги шунча пасаяркан.

Сочларни қўёшнинг ўтиқир нурларидан асраш учун таркибида ультрабинафша нурларидан химояловчи моддалари бўлган маҳсус гель, мусс спрейлардан фойдаланганинг маъкул.

**Гулноза БОБОЕВА,
тайёрлайди.**

ХИДНИ САҚЛАШ МУМКИНМИ?

Фотосурат ёки видеолавхаларда исталган манзарани, аудиотасмаларда исталган овозни сақлаш, хатто, буларнинг барини компьютер ёрдамида диск, "флэшка" каби раками ташувчиларга кўчириб ҳам кўйиш мумкин. Аммо хид масаласида хали сирлар бисёр. Неча йиллик изланишлар натижасида ишлаб чиқарилган электрон "бурун"лар инсон бурнига хос хусусиятларни хали ўзлашира олгани йўк.

Тадқиқотларга кўра, бъязи жонзотларнинг бурни инсон бурнига нисбатан миллион баробар сезувчанорок бўлар экан. Бу кўрсаткини зabit этиши эса одамзодга ҳозирча орзу бўлиб қолмоқда.

Иzlaniшлар шуни кўрсатади, балик, тулки, бўри, ит, эчки, кўй, мушук, кўнғиз, чумоли, ари каби жонзотларнинг хид билиш кобилияти

инсоннига нисбатан бир неча баробар устун. Олимлар хид детекторларини ишлаб чиқаришда ушбу жонзотлардаги хусусиятлардан фойдаланишини айни мурда деб билишмоқда. Айниқса, қовокари ва асаларилар устида олиб борилган иммий изланишлар натижасида анча ижобий натижаларга эришилди.

Кўнғиз шоҳчалари микроскопик майди хид сезувчи сенсорлар билан копланган. Шу сабабли улар хидларни тез илгайди. Жоржия университети биология мухандиси Глен Рейнс ва Сэм Атлей Кишлог хўжалиги вазирлиги тадқиқотчиси Жо Лоис билан ҳамкорликда бир неча кора ёввойи ари имкониятларидан хид детектори ихтиро қилишга муваффақ бўлишган. Бўйи 10-12 миллиметрлик ёввойи арилар ўта нозик мавжудотлар бўлиб, хаводаги бир неча хид молекуласи ичидан нектарли гулнинг қаерда эканини дарҳол аниқлади.

Арилар исталган хидни, хатто табиатда мавжуд бўлмаган синтетик хидларни хам эслаб колиши кобилиятига эга экани тадқиқотлар натижасида маълум бўлди. 10 сония давомида исталган хидни уч карра хидлатилган ари мазкур хидни хотирасида сақлаб колиши мумкин. Глен Рейнс арилар хидлатилган хамма хидларни эслаб қололганини кайд этади. Хатто хувога ТНТ портловчи моддасининг бир дона хид молекуласи чиқса, арилар бу моддани шу заҳотиёқ аниқлади. Бу эса ариларнинг хид сезиш кобилияти электрон бурундан бир неча юз маротаба устунроқ эканлигини билдиради.

Наргиза СИДДИКОВА
тайёрлади.

саҳифаси

КЎЗИМ КЕЧ ОЧИЛДИ

Бекзод деган йигитга кўнгил кўйганини эшитган катта опам ўшандай: "Мен уни яхши биламан, хеч жойда ишламайди, тайинли хунариям ўй-к, обўрисиз оиласда ўсган", деб роса койсай-да, барибири ўзбошимчалик қилиб: "Тегсан шу болага тегаман, бўлмаса хеч кимга", деб оёқтираб олдим. Охири ота-онам ҳам тўйга розилик беришиди. Аввалига жуда яхши яшадик. Олиги ойлардан кейин эрим ўзгара бошлади, яъни ҳар хил баҳоналар тўкиб, уйга икки-уч кунлаб келмайдиган одат чиқарди. Уйдагилари ҳам биларкан шекили, қайнонамга айтсан, хавотир олманд, иш билан юргандир, хотин киши эрини ҳадеб тергайверса, ўртага совуқчилик тушади, деб юпатди. Қайда, барибири ўзгармади. Бир куни кутилмаганда Бекзодни ички ишлар бўлимидан излаб келишиди. Ўша кунияни уйда йўқ эди. Қайнонам чиқиб гаплашди. "Хола, ўғлингиз гиёҳ-

ванд модда истеъмол қиласмиди, кеча шериклари билан кўлга туши", деган гапларни эшитдими қотиб колдим. Энг даҳшатлиси, мени туғилажак фарзандимнинг тақдирни ўйлантириб қўйди. Ўша куни онамга йиглаб кўнғироқ килдим. "Ўзинг пиширган ош, сени маҷбурлаб узатганимидик?" деб юзимга солди. Охирни сабр қилдим. Жазо муддатини ўтаб қайтган эрим тузалиш ўрнига баттар бўлиб келганини кўриб, судга ариза беришдан бошқа йўл қолмаганини англагадим.

ЁШИМ 28 да. Ўглим Нурсатжон саккис ёшда. Мұхаббатнинг кўзи кўр блуди, деганларидек, кеч бўлса-да, кўзим очилди. Энди келгуси ҳаётимни ўйляпман. Қасби-корли, уйли-жойли, ҳалол ризқ топадиган инсон билан турмуш куришга қарор қилдим.

БАХТИНИСО,
Сурхондарё вилояти.

ҲАСАНБОЙНИНГ ҲАСРАТИ

Онам раҳматли оғир бетоб бўлиб ётганида опа-акала-римга: "Эгизакларимга албатта опа-сингилларни келин қилинглар", деб васити қылган эди. Орадан тўрт ой ўтгач, аммаларим кўшни қишлоқда яшови Карима ва Салималарга совчи бўлиб боришиди. Опа-сингиллар кўш келин бўлиб, ёр-ёр садолари остида уйимиға ўзгача файз олиб киришиди. Орадан бир йил ўтиб, Ҳусан ўғилчалик бўлди. Бизлар эса негадир Оллохнинг ана шу улуг неъматидан бебахра эдик. Қанча шифокор табибларга кўриник, лекин бирортасиям ёрдам беролмади. Иккимизнинг ҳам ташхисларимиз яхши эди. Охири олиги йилдан кейин аёлимнинг ўзи "Ҳасан ака, келинг, бу дунёдан тирноксиз ўтманг, канийди, биттагина бўлса-да, фарзанд кўрганимда хеч қачон ажралмасдим, на илож, бу ёғи энди ҳудойимга тавакъал", деб ўйига кетиб қолди. Мен уларнига бориб, тақдиримиз укамнинг ҳаётига соя солмаслик шарти билан ахрашишга рози бўлдим.

Бундай айриликини хеч кимнинг бошига солмасин экан. Жуда қийналдим. Ҳозир ҳам ёлғизлиқдан хеч қаерга сингмаяпман. Ўйдагиларим бир неча қизларни тақлиф этишиди, лекин негадир кўнглим чопмаяти. Кўп йиллардан бери "Оила ва жамият" газетасини ўқиб, сизларнинг кўматингизда ўз бахтини топиб кетаётган инсонларга ҳавас қилиб, охири сизларга мурожаат этдим. **ЁШИМ 33 да.** Қасбим курувчи. 30 ўшгача бўлган Самарқанд вилоятида яшовчи аёллар бўлса, ҳабар берсангизлар.

ҲАСАН,
Самарқанд вилояти.

ЧУВ ТУШМАСИН ДЕЙМАН

Таҳририятимизга бир нуроний отахон кириб келди.

— Мен Фанишер ота бўламан, — дея гап бошлади. — Шу газетани мунтазам кузатиб бораман. "Хатлар — тақдирлар", "Таассуф" руқнлари остида чоп этилган мақолалар кишини ҳаёт ҳақида жиддий мушоҳада қилишга ўндейди. Кампирим оламдан ўтгач, "Бахти бўлинг" руқни орқали тошкентлик Замира исмли аёл билан учрашиб, турмуш курган эдим. Истараси иссик, оғир-вазмин аёл экан. Невараларим билан тез тил топишиб кетди. Кампир иқазо қўлган исмли дўстим, мени ҳам ўша ёққа олиб боринг, деб ҳоли-жонимга кўймади. Ўзингиздан қолар гап йўқ, ҳозир дуц келган одамга ишонадиган замон эмас. Ёши улуг отахонларнинг кўпчилиги синалмаган аёлларга уйланаб, чув тушиб қолаётгани ҳақида ҳам эшитаямиз. Шу боеи дўстимни таҳририятта бошлаб келавердим. Мана унинг хужжатлари. **ЁШИ 62 да.** Бардам-бакувват. 55 ўшгача бўлган, Тошкент шахрида яшовчи, инсофли, диёнатли аёл бўлса, унинг ҳам бошини иккита қўлсак дегандим.

ФАНИШЕР ака,
Тошкент шахри.

МЕХР БЕРГАН МЕХР КЎРАДИ

— Мени танияксизми, самарқандлик Роҳималман. Эсласангиз, оли ой аввал Тошкентда яшайдиган дугонам сабабчи бўлиб таҳририятнингизга борувдим.

— Эсладим, кейин кўринмай кетдингиз, тинчиликми?

— Раҳмат айтиш учун кўнғироқ қиласмига, суюнчи беринг, мен ҳам бахтини топдим. Самарқандлик 36 ёшли Озод акага менинг телефон рақамим берилган экан. Роса ўйлаб кўрдим, уйдагиларим ҳам маслаҳат беришиди. Аёли оламдан ўтгач, уч босалига ҳам ота, ҳам оналиқ қилаётганини эштиб, негадир кўнглим алланечук бўлиб кетди. Мен у кишига аввал фарзандлари билан учрашмоқи эканимни айтдим. Наврўз байрами куни опам ҳамроҳлигida Самарқандга зиёратга бориб, шу баҳонада Регистонда Озод ака билан учрашиб. Ўша куни минг бир ҳаяжон билан борсам, бир маҳал эндиғина уч ўшни тўлдириган Соҳиба "Ойижон", деб ўзини бағримга отса бўладими. Кўзларим ёшга тўлди, она меҳрига зор қизалоқни маҳкам бағримга босдим...

Бир хафтадан сўнг қишлоқдошларимизга белги сифатида одмигина тўй қилиб, нокхимизни қонуний расмийлаштириб, шу оиласининг ҳақиқий ёзосига айландим. Озод аканинг фарзандлари билан тез тил топишиб олдик. 30 ёшимда хувиллаган ҳаётимга мазмун кириб, ҳар тонг болаларнинг ширин ташвиши билан бошланаётган кунларим учун сизлардан жуда миннатдорман.

РОХИЛА,
Самарқанд вилояти.

СИНГЛИМНИНГ ҚУВОНЧИ

Синглим Камолани зиёли бир йигитга узатдик. Кайнона-қайнатаси уни еру кўкка ишонишмайди. Катта оиласа келин бўлган синглим ҳамманинг кўнглига бирдай йўл топганди. Аммо унга фарзандли бўлиш баҳти насиб этмади. Кўёвимиз Абдуқодир билан бир-бирларини сувяб, аяшиб кам эмас, роппа-роса 15 йил яшашди. Нихоят, синглим эрига ажрашиш тақлифини айтди. Бундай йўл тутиш иккаласига ҳам осон бўлмади. Аммо бошқа чора йўқ эди. Бир йил ўтар-ўтмас Абдуқодир уйланди. Яқинда унинг фарзандлик бўлгани ҳақидаги хушхабарни эшитиб, кувончдан синглиминг кўзлашибига ёш келди ва ишонасизми, каттакон гулдаста кўтариб, собиқ эрини табриклаб келди. Ана шундай улуг бахт унга ҳам насиб этишини истаймиз. Тақдирнинг Камолага ҳам атаган тухфалари бордир. У хозир 35 ёшда. 45 ўшгача бўлган, ўйжойи бор, зиёли бир инсон учраса, ҳабар берсангизлар.

КАРИМА опа,
Карши шахри.

СОЧГАН – СОВУРДИ, СОЧМАГАН – СОВФА ҚИЛДИ

Дабдабали ўтган тўй ҳақидаги гаплар ҳафта-ўн кунча одамларниң оғиздан тушмади. Тўйгача ва никодан кейинги маросимларда тортилган егуликлару сарпо-суроқларга қараб, ичди хисоб-китоб қўлган баъзи аёллар бирор корхона ишини текширишга келган қишилардай барини диккат билан кўздан көчиришганини уларнинг бир-бираига айтган сўзларидан илғаш кийин эмасди. Тўйдан бир неча кун ўтга:

— Худога шукр, куда тараф ҳам, биз ҳам эл олдида юзимиз ёруғ, тўй кам-кўстиз ўтди. Унчамунча қарзимиз ҳам йўқ. Йиккантерганимизни сочдик-да, дадаси, ўттиз миллион етмаса-я, — деди Шахзона хола.

— Сочиша сочдик-куя, одамлар ҳам айта-айта тинчиши. Буни кўя тур, ҳозир бошкабир нарса учун бошим қотган, онаси, — маслаҳат солди Мирвоҳид ака. — Ҳовлимиз унча кичик эмас, лекин уч келин шу ўйда. Бирини ижарага бўлса ҳам алоҳида чиқариш керак, шуни ўйлаб турибман.

— Тўғри айтасиз, бир-икки ойдан сўнг кенжада келининг ўзини чиқара қосак, нима дейсиз, катталарининг болалари бор, қийнали қолишидами, дейман-да. Иккви ҳам ишлайди, ижара пулгача ўзлари бўёғини амалайверади. Шунча харажатдан кейин биз энди катта рўзгорни ўнглаб турсак ҳам ёмон бўлмасди.

— Тираганига бир йил бўлишибди, тўйга айтмагани учун узр сўради. Лекин бизникidan кетаётганида у менга: “Бекорга шунча харажат қилисан, шу пулга ўғилларингнинг бирига иккни хонали ү оли берсанг, ўзинг хотиржам яшардинг-ку. Аслида учала ўғлинг ҳам аллақачон үй-жойи бўлишадиган экан-а”, деди. Шу ошнамнинг гапида жон бор, шекилли, бехудага ошириб юбордикми, дейман.

— Аёлларнинг гап-сўзини билмай-сиз-да, кейин кўзингни очиришмайди. Шунча пулни совуриб юбориш

Мулоҳаза

менга ҳам осон туюлгани йўқ, нима ҳам қиласардик, бошқалардан кам жойимиз йўқ, ахир!

Мирвоҳид ака бош чайқаб кўйди-ю, жимиб қолди. Ўша куни ошнаси иккovi сухбатлашганида унинг тўйни канадай ўтказгани ҳақидаги гапларини эслади...

Иккни куда ўзаро маслаҳатлашиб, барча харажатларни бошидан охири-гача ҳисоблаб кўришибди. Ҳуллас, ҳар ким ўз улушини ўтага кўйиб, бўла-жак келин-кўвға иккни хонали үй ва битта компютер олиб беришибди, тўйни эса ортиқа удумларсиз, их-чамгина ўтказишибди. Уларни нак курумсокларга йўйиб, бир-икки гап-сўз қилгандар ҳам бўлган. Кўп ўтмай шундайлардан бири дабдабали тўй бераби, кейин эса қийналшиб қолгач, “Сиз жуда тўғри йўл тутган экансиз, ошна, мана, болаларнинг тўйёр ўйда мазза қилиб яшашпти. Биз бўлсак энди қарзни узолмай қийналяпмиз”, деб ўзлари айтишибди.

Аслида одамларнинг мақтаб гап-ришлари ҳам ўн-ўн беш кунда яна тўйма-тўй “ошиб” кетаверади. Бўлар бўлмас ортиқа харажатлар ортиқа ташвиш көлтиради, холос. Авваллари ҳам ошнасининг доим мулоҳаза билан иш тутишини билган Мирвоҳид ака “Аттанг, шу фикр нега менинг ҳам хаёлimgа келмабди? Ким нима деса қилавериш шартмиди, йўқ жойдан ўзимга ташвиш ортиганимни қара-я”, деб ўйлаб қолди...

Дилором КЎЗИЕВА

ЭЛМУРОТ – ОСИЁ ЧЕМПИОНИ

Ўзбекистон терма жамоаси аъзо-си Элмурот Тасмурадов Қозигистон пойтахти Оста шахрида курашнинг олимпия турлари бўйича ўткази-ётган Осиё чемпионатида мувффакиятили иштирок этиб, юнон-рум курашни бўйича Осиё чемпиони бўлди.

Ўтган йилни жаҳон чемпионати бронза медали савриндори, Осиё чемпиони-2013 Тасмурадов 59 кг. вазн тоифасидаги мусобақалар Голиблиги учун курашда барча ра-қибларини мағлубиятга ураттиб шоҳсупага кўтарилиди.

Яна бир ўзбекистонлик курашчи Рустам Ассакалов 85 кг. вазн тоифасидаги мусобақалар финалида қозғистонлик Нурсултон Турсунова бой бериб, амалдаги Осиё чемпиони унвонини химоя қила олмади. Натижада Ассакалов иккинчи ўрин билан киояланди.

Аёллар ўртасидаги эркин кураш бўйича китъя чемпионатида ўзбекистонлик Асем Сейдаметова (53 кг.), Севара Эшмуратова (55 кг.) ва Гулмира Исматова (75 кг.) лар бронза медаллари учун курашда ўз рақибла-рига ютказиб кўшиди ва 5-ўриндан жой эгаллашди.

Шу тариқа ҳозирча мазкур китъя чемпионатида юнон-рум курашчиларимиз Элмурот Тасмурадов (-59 кг.) битта олтин, Рустам Ассакалов (-85 кг.) битта кумуш, эркин курашчиларимиз Фурқат Фармонов (-65 кг.), Ихтиёр Наврӯзов (-70 кг.) ва Рашид Курбонов (-86 кг.) эса жами учта бронза медалига сазовор бўлишиди. Мусобақа хали давом этмоқда.

ҚАЙСИ ЖАМОА ФИНАЛДА

Европа Чемпионлар лигаси мусобақасининг ярим финал жавоб учрашувларига ҳам етиб келдик. Бугун Англияning Лондон шахрида «Челси» Испаниянинг «Атлетико» жамоасини қабул килади.

Ҳуллас, бугунги ўйин кўн нарсаларга ойдинлик киритади. Биринчи учрашувда дуранг қайд этилганди.

Дунёнинг энг кучли иккни жамоаси «Бавария» - «Реал» жамоалари учрашуви кечак оқшом бўлиб ўтиди.

Эслатиб ўтамиз, ўйин Тошкент вакти билан соат 23:45да бошланади.

**Интернет манбалари асосида
Илҳом ЖУМАНОВ тайёрлади.**

ДУБЛИКАТ БЕРИЛАДИМИ?

Нотариус томонидан тасдиқланган ҳужжат турли сабабларга кўя йўқолиб колган тақдирда дубликат бериладими?

Т. Соҳибжон,
Бўstonлик.

Ўзбекистон Республикаси “Нотариат тўғрисида”ги Конунинг 42-моддасига асосан:

“Нотариус томонидан тасдиқланган ёки берилган, нусхалари нотариал идоранинг йигмажилдарида сакланаётган ҳужжатлар йўқолган тақдирда номидан ёдуд топширигига биноан нотариал ҳараратлар бажарилган жисмоний ва юридик шахсларнинг ёки улар қонуний вакилларининг ёзма аризасига кўра йўқолган ҳужжатларнинг дубликатлари берилади.

Дубликатларни бериш ушбу Конунинг 6 ва 40-моддалари талабларига риоя этган ҳолда бажарилади.”

Саволга Бўstonлик тумани 1-сон ДНИ нотариуси Зэмэргулу ДУЙСЕНОВА жавоб берди.

УНДИРИБ ОЛИШИМ МУМКИНМИ?

Мен ташкилотимиз раҳбари томонидан ноконуний равишида ишдан бўшатилган эдим. Давлат органларига килган мурожаатларим натижасида кайта иш жойимга тикиландим. Бирок, ушбу вакт давомида ойлик маошисиш колдим ва мурожаатларим юзасидан жойларга боришга сарф-харажатлар килдим. Ушбу вакт давомида олмаган меҳнат ҳакимин ва килган сарф-харажатларимни ташкилотимиз раҳбаридан талаб килишими мумкинми?

Ж.Абдуллаев,
Кармана тумани.

— Ха, мумкин. Ўзбекистон Республикаси “Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Конунинг 25-моддасига фуқаронинг аризаси ёки шикояти қаноатлантирилган тақдирда ана шу мурожаат бўйича қонунга хилоф қарор қабул килган давлат органи ариза ёки шикоят бериш ва уни кўриб чиқиш муносабати билан фуқарога етказилган заарнинг ўрнини, тегишли давлат органининг талаби билан ариза ёки шикояти кўриб чиқиш учун хилорга бориси шунингдек муносабати билан сарф килинган харажатларни қоплашлиги ҳамда ана шу вакт ичидаги йўқотилган иш ҳақини тўлаши, шунингдек, фуқарога етказилган маънавий зиён ҳам суд тартибида компенсация қилиниши мумкинлиги белгилаб кўйилган.

ВАКОЛАТ ДОИРАСИГА КИРМАСА...

Мен бир ташкилотга ариза орқали мурожаат килгандим. Бирок, ушбу ташкилотдан ариза уларга тегишли бўлмаганлиги сабабли уни бошка бир ташкилотга юборганини тўғрисида жавоб ҳатини олдим. Бу тўғрими?

Р.УМАРОВ.

— Ха, тўғри. Ўзбекистон Республикаси “Фуқароларнинг мурожаатлари тўғрисида”ги Конунинг 17-моддасига фуқароларнинг мурожаатлари, агар улар кўйилган масалаларни ҳал этиш ваколат доирасига кирмайдиган давлат органига

юборилган бўлса, узоги билан беш кунлик муддат ичидаги тегишли органларга жўнатилиши ва бу ҳақда фуқарога хабар қилинishiни кабул киладиган. Шу билан бирга, ушбу моддага биноан мурожаатларни кўриб чиқиши учун бошка давлат органларига асосиз рашида бериш ёки қарори ёхуд ҳарарати устидан шикоят килинётган давлат органлари ёки мансабдор шахсларнинг ўзига жўнатиш ман этилади.

Саволларга Навоий вилоят аддия башкармаси масъуль ходими Миркомил БОЗОРОВ жавоб берди.

Муассислар: Ўзбекистон Хотин-қўйлар қўмитаси, «Болалар ва овлаларни кўллаб-куватлаш» ассоциацияси (Болалар жамғармаси) ва «Соглом авлод учун» ҳалқаро ҳайрия фонди

**Бош мұхаррір:
Норқобил ЖАЛИЛОВ**

Навбатчи мұхаррір – Дилором МАТКАРИМОВА
Сахіфалови – Илҳом ЖУМАНОВ
Мусаххилар – Сайдгандар САЙДАЛИМОВ, Гулназа БОБОЕВА

«Шарқ» нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чот этилди. Тошкент, Буюк Турон кўчаси, 41-йд. Босишига топшириш вақти – 15:00. Босишига топширилди – 15:00.

E-mail: oilavajamiyat@sarkor.uz

**МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент – 100000. Амир Темур кўчаси
1-тор кўча, 2-йи. Мўлжал: Олой бозори йишида**

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигига 0169-рақам билан рўйхатга олинган. Буюртма Г – 438. Формати А-3, хажми 2 табоб. Адади – 9795. Баҳоси келишилган нарҳда.

ОБУНА ИНДЕКСИ – 176

Кабулхона: (тел-факс) 233-28-20
Котибият: 233-04-35, 234-76-08
Мухбирлар: 233-04-50
«Оила» бўлими: 234-25-46

Web-site: oilavajamiyat.uz

1245